

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Égész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.
 Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A megoldás.

A tarifa-értekezletnek meg van az az eredménye, hogy pozitíval alakot kezd ölteni az a kérdés, hogy mi történik, ha Ausztriával megegyezni nem tudunk.

Az Enyedi Lukács által a képviselőház elé terjesztett határozati javaslatnak lényegét tekintve, a vámtarifa-értekezletnek első sorban is ezzel a kérdéssel kellett volna foglalkoznia, jól tudván, hogy a kereskedelmi szerződések lejártáig ráérünk oly tarifa-tervezet elkészítésével, mely érdekeinknek leginkább megfelel. Ausztriával pedig, ha nem sikerül a gazdasági kiegyezés, megegyezünk majd egyszerű tarifa szerződés útján, melynek alapján a nemzetközi szerződések lejártának idejéig lebonyolíthatjuk kereskedelmi forgalmunkat.

A kormány azonban szánt szándékkal abba az irányba terelte az ügyet, hogy a vám-értekezlettől meddő munkánál mást nem várhatunk. A kereskedelmi miniszter ugyanis kijelentette, hogy az önálló berendezésre tett ez az első lépés nem irányul Ausztria ellen, mert gazdasági életünk berendezése az ország érdekének leginkább megfelelőnek tartja, ha Ausztriával a vám és kereskedelmi közösséget továbbra is fentartjuk. A kormány han goztatja ugyan, hogy mily köteleességeket ró rá az 1867. XII. t.c. 68. §-a, valamint az 1898. I. t.-cz. is, de az csak addig jó a hiszékeny közvélemény megnyugtatására.

mig Bánffy báró újabb meglepetéssel meg nem rohanja a kiegyezési kérdést teljes apathiával kísérelve közönséget.

Hogy valami meglepetés van készülőben, azt elárulják a kormány sugalmas zott lapjai, melyek azóta, hogy a vámtarifa-értekezlet napirenden van, uniszónó a fölött keseregnek, hogy az önálló vámterület felállítását millió s millió mezőgazdasággal foglalkozó existenciájának súlyos megkárosításával lenne összekötve.

Valóban megható az a kesergés egy oly társadalmi osztály gazdasági romlása felett, melyely az uralkodó rendszer soha egy fikarcnyit sem ferdődött.

De minthogy ennek nem szabad megtörténnie, mindenáron azon kell lennünk, hogy az 1898. I. t.-cz. alapján Ausztriával oly megállapodást létesítsünk, mely lehetővé teszi, a közös vámterületet a nélkül, hogy szövetséget kötnénk vele.

A Bánffy-kormány tehát, dacára minden taktikázásnak, kezd lemondani arról, hogy Ausztriával alkotmányos uton megtudja kötni a kiegyezést. Pedig ugyancsak elég lojálisan viselkedett az osztrák érdekek előmozdítása érdekében Még a magyar kvótát is felemelte, csakhogy csillapítólag hathasson a felkorbácsolt osztrák pártzenvedélyekre.

A közös vámterület létesül, ha az 1867. XII. t.-cz. értelmében az alkotmányos Ausztriával vám- és kereskedelmi szövetséget kötünk. Az ausztriai felkor-

mányzatban a parlamentáris alkotmányosságot pótolhatja a sokat emlegetett 14. §. de nem azon viszony tekintetében, mely Ausztria és Magyarország közt a vám- és kereskedelmi szerződés révén keletkezik. Ez következik a 14. §. lényegéből, mely épen akkor funkcionál, mikor az alkotmányosság szünetel, következik az 1898. I. t.-cz.-ből és a miniszter nyilatkozatából, ki Apponyi remek érvelésére kimondotta, hogy 1898. január 1-je óta az önálló rendelkezés jogi álláspontján állunk.

Ha nincs alkotmányosság Ausztriában, nincs vám és kereskedelmi szövetség, ha pedig mégis minden áron fenn akarjuk tartani a közös vámterületet, ez csak a törvények nyílt megszegésével történhetik. Ausztriában intézkedhetik a 14. §., vagy az időközben változást szenvedett alkotmány, de mint két esetben csak a kiegyezési törvény szellemének a betűjének magyar részről történő megváltoztatása után.

Ha csak Bánffy s parlamenti többsége arra az abszurd közjogi álláspontra nem helyezkedik, hogy miután Ausztriában nincs alkotmányosság, vám- és kereskedelmi szövetség nem köthető, a közös vámterület fentartását azonban az ország gazdasági érdeke követeli, tehát kössünk egységet, más kereskedelmi szerződések módjára.

Arra pedig gondolni is alig lehet, hogy Ausztriával a helyzet annyira tisztulna, hogy a parlamentáris működés lehetségessé tétetné. Mert ez csak a nyelvren-

Dórácska.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Írta: Zoltán bácsi.

I.

Ott ültem a karosszéken. Rákönyököltem arra a bécsi monstrumra, a mely már a harmadik generáció alatt szenvedti pokoli kínjait. Tudniillik ha az urfiak nótáját nyaggatják rajta, a tarka kutya akkor olyan, mint egy elefántesont-fogu szörnyeteg, megboszulja magát a kilenczedik szomszédon is. Ezt én sohasem hallgattam meg.

Mikor ott ültem azon a karosszéken, a fogait a Klárka veregette. A monstrum olyankor nagyon kedves volt. A kilenczedik szomszéd is szívesen hallgatta.

Bájos operett-keringők, kedves románczok sikkogtak ki az aczell idegekből abban a fényes háromszögletű fakoporsóban. A Klárka énekelt hozzá.

Úde, csengő hangjában ott rezgett a kimondhatatlan fájdalom, ha boldog szerelemről énekelt, jobban, mint mikor az operett-királyfi búbanatát dalolta.

— Azt hitte, hogy valami szótlán fajánkó vagyok, a ki belebámol a levegőbe, mig ő a zongorán ábrándozik. Pedig azt a két nagy kék szemét néztem, amelyen legördült egy könnycsepp. Sokszor láttam ezt a könnycseppet. Anyiszor, hogy megbarátkoztunk. Egyszer aztán a bizalom megnyitotta korall-piros ajkait is. A summája az volt, hogy Klárka is szeretett.

En Istenem, már akkor én is rég szerettem. Azért aztán az életemből meséltem valamit a szép Klárikának.

Ugy történt, hogy Klárka rózsás kis ujjával végig futott a billentyűkön s az utolsó akkord után hirtelen olyan lett, mint a szobor. Egyszer aztán fölpatant a székről, ezüst fésűt leszedte, göndör fejét megrázta s aranyszőke haja leomlott igéző fehér vállaira.

Olyan volt így, mint egy mythologiai istennő. Karjait nyaka köré fonta, párduez termete hátra hajlolt, rózsás arezán két pajzán gödröske jelent meg. Klárka mosolygott.

Olyan volt ez a mosoly, hogy százszor is kész volna érte örök kárhózatba rohanni a férfi lélek. Így nyujthatta Éva Ádámnak az elbukás almáját, így Kleopatra Antoniusnak a kínos halált hozó méregpoharat. Ádám százszor elvénne, Antonius százszor kiüritené.

Klárka igézően mosolygott. Megvillantak gyöngy fogai s így sutogott:

- Ugy-e szép vagyok?
- Elragadó szép!
- Elég szép ahhoz, hogy ő szeressen?
- Nem!

Klárka megint szoborra meredt. Lehanylatott a pamlagra, ráborult a puha vánkosra, hallottam is valami csendes zokogást, de én azért meséltem az életéről tovább...

II.

... Engem sem dobott az Isten hátba százezer forinttal. Amit az ősi dominiumból a

dédapám megmentett a kurucz háborúkban, azt az öregapám elverte Párisban, meg ott Győr alatt az insurrekcióra. Az édesapám örökült háromszáz hold földet tizennégy éves korában. Azt is odahagyta, mert Piski alatt dörgött az ágyu. Minden becsületet magyart csatasorba hívott a haza.

Jöttek süttő napok, a Bakonyba bujkált az egész családom; a szobánkba bekötötték lovaikat a Bach huszárok, a forradalmárokat töltött puskákkal keresték a vasas németek.

Azután jött egy másik szomorú idő, a mikor sirva vigadt a magyar. Minden fájdalmát, minden sóhaját nótába öntötte. Ebbe öntötte az apám a háromszáz hold földjét. Isten nyugtassa, jól tette. Itt hagyott árván másfél esztendő koromban. Nem hagyott rám egyebet, mint a kutyaöröt, meg a hazaszeretetet.

Felcsöppöttem husz esztendő koromig, mint a gomba. Az eső öntözött, az Isten táplált. Gyűlöltem a szolgaságot, hit és szabadság volt az ideálom.

Kezdem irni, róttam betűt betűre, egyszer csak azon vettem észre magamat, hogy író vagyok. Egy árva író, akinek az üstökét mostoha sors tépázza; akít nagyságos jó főnök urak illedelmes kézcsokért nem tologatnak szörnyű igyekezettel az előléptetések protekciós létráján; aki szidja és gáncsolja mindazt, ami fölött egy badar félvilág tapsol, akít nem szeret senki, akivel ezt a mostoha sorsot meg nem osztja szerető hü női kebel talán soha.

En sem tudtam szeretni. Daloltam a szere-

Mai lapunk 6 oldal.

deledek visszavonásával történhetnék. Igaz, hogy akkor a németek lennének a kormánybarátok. Csakhogy ebben az esetben arany Prágából indulna ki sietmét a mozgalom, mely még inkább siettetné az elmaradhatatlan végkifejlést.

Valóban gyönyörű perspektíva! Ausztriában abszolútizmus és 14. §. Magyarországon államcsíny és gazdasági érdekeink veszélyben forgása, mint elmaradhatatlan következménye annak a pártpolitikának, mely az önhizlálásnál magasabb érdeket nem ismert.

POLITIKAI HIREK.

— A kereskedelmi minisztériumban beállt államtitkár-változást a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közzétenni. Ugy értesülünk, hogy Vörös László magas királyi kitüntetéssel távozik. Utódja mint már jelentettük, dr. Schmidt József min. tanácsos. Vörös a fölmentés napján ünnepélyesen fog elbucoszni a kereskedelmi minisztérium tisztikarától, melylyel huszonhét esztendeig dolgozott együtt és melyhez a legmelegebb ragaszkodás és barátság kötelekei fűzik.

— Zóla. A második Zola-per is lezajlott Párizsban. A versaillesi esküdtzék Zólát egy évi börtönre és 3000 frank pénzbírságra ítélte. Azt hitte volna az ember, hogy Zóla a ki annyira tetszelgett magának nagy bátorságával, a mellyel szerinte az igazságot védelmezte, hogy tud bátor lenni s a következményeket is elviseli. Csakhogy a börtönt Zóla nagyon kellemetlen dolognak tartja. A versaillesi esküdtzék ítéletének kézbesítését ugyanis a „nagy levelező” nem várta be. Nem annyira a kézbesítés, mint annak következményei elől tünt a Párisból, tudván azt, hogy *elfogatása* minden pillanatban megtörténhetik. Már egy tegnap éjjel érkezett távirat jelentette, hogy Zóla párisi házat tegnapelőtt reggel nyolcz órakor hagyta el és azoknak, kik a nap folyamán meg akarták látogatni és nem találták honn, a portás azt felelte, hogy *Zóla falusi birtokára, Meudonba* utazott. Most kitudódott, hogy Zóla külföldre utazott, házában mindazonáltal utazását titokban tartják. Barátai azt állítják, hogy Zólának nem maradt más választása, hogy a *tenapelőtti ítélet következményei elől kitérjen*. A

lemről száraz kenyér mellett is, mert éreztem, hogy az szép lehet. De ideálra nem találtam.

Megfordultam bohém vig emberek között. Volt olyan barátom, aki revolvért szorongatott a zsebében, halálra vágyott. Szerelmes volt a bamba.

Látam ragyogni nagyvilági hölgyeket, környezve egész seregétől a díszgazdag imádóknak. Azt mondták szépek, ésbontók. Hisz szép a milói Venus szobra is, de hogy lehet márványsziveket is szeretni; mikor egy kihűlt Vulkánt beültetnek virággal, hogy megcsalja a nagyvilág szemét, az éppen olyan, mint azok a demimonde-ok.

Láttam világhírű ballerínákat szédítő pirutteket táncolni, hogy egy tekintetért arannyal fizettek vén gourmand-ok, láttam művésznőket, kurtizánokat, ünnepelt szépségeket, nagyságos urihölgyeket és egyszerű hentes kisasszonyokat, fön a magasban és lenn a sárban, de ez nekem egyik sem volt oly szép, hogy szeretni tudtam volna.

Láttam olyan szép, olyan bájos hölgyeket, mint kedgy Kláríka, akik még ragyogóbbak, még éragadóbbak voltak és nekem nem ezek voltak a szépek.

Hanem egyszer betévedtem a szerkesztőm szüleinek a szobájába, ott volt egy kis barna buksi fej. Nem táncolt piruttot, nem díszítették ékszerrel, nem várta fogat, nem környezet ékszerrel, elsétált a nővérével a jó nénihez varrogatni.

Nem emlegette a turfot, Abbáziát, a bá-

tegnap érkezett újabb párisi táviratok szerint azt mondják, hogy Zóla *Brüsszelbe* utazott, a honnan *Hollandia felé veszi útját*. Az *Aurora* közöl egy cikket Zóláról, a melyben azt mondja, hogy a Drayfus-pörben elkövetett jogi tévedés fölött nem akart nagy vitát támasztani. A kormány meg akarja akadályozni, hogy az ügyre világot vessenek. En — ugymond Zóla — hogy igazamról a semmitiszék nyilatkozhassék, bizonyítékokat akarok szolgáltatni. *A jövő októberben ismét megjelenek a bírák előtt és elfogom terjesztetni azokat a bizonyítékokat, a miket az előbbi tárgyalások alkalmával nem engedtek előadnom.* — Természetesen egyelőre erre aligha számíthat a francia igazságszolgáltatás!

A villamos vasutról.

A villamos világítás és a villamos vasut tárgyában, mint értesültem, 22-én délután fognak ismét tanácskozni.

Annélkül, hogy elősegíteni akarnám, hogy e kérdés is városi adminisztrációnk tengeri kigyójjává nője ki magát, mely bizonyos időközökben ott szerepel a tárgysorozatban, csak azért, hogy újra eltemessék a bizottságok altató karjaiba, mégis kénytelen vagyok, az ülésező és bizottság szó tagok figyelmét egy körülményre felhívni.

Nagyon jól tudjuk, hogy a fővárosi villamos vasutak valóságos véráldozattal tartatnak fenn. Még a fővárosi széles utakon is napirenden vannak az elgázolások, a mit megakadályozni semmiféle rendőri intézkedéssel nem lehet. Szeretném tudni, hogy azok az illetékes tényezők, a kik a villamos vasut létesítésének engedélyezése körül befolyanak, számot vetettek-e azokkal a szomorú eseményekkel, a melyek a lapok rendőri rovatait állandó anyaggal fogja ellátni? Szeretném tudni, gondoltak-e arra, hogy a belváros szűk utcáin, azoknak nagy forgalma mellett, hány szerencsétlenség fog történni? Iskolába járó gyermekeinket a villamos vasut megindulása után valóságilag csak a legnagyobb aggodalommal merjük majd egyedül elbocsátani és sohasem lehetünk biztosak, hogy a civilizációznak ez a véráldozatot követelő

lokat, a mágnásokat és nem készült Velencebe lamponok alatt gondolátni, hanem beszélt tartózkodóan és szerényen és mégis annyi műveltséggel, amennyi egy urikisasszonynak kell.

Elkerültem egyszer hozzájuk. Mintha abból a régi boldog magyar családi életből láttam volna felelevenedni egy családot, amelynek egyetlen feladata, becsülettel eleget tenni hazának s a társadalomnak.

A kisasszonyok süttöttek, főztek, mostak, vasaltak és pirulva dugták előlem a szalmacsutakat, amivel épp a padlót zsurolták. És ha ezzel végeztek, elővették az irodalom remekeit. És ragyogtak a bálakon és a színházakban és a korzón és mindenütt.

Ez a kis barna buksi fej, ez volt a Dórácska. Nem bontotta le soha a haját, karcsu természetét nem hajtotta hátra, hogy igéző mosolyával bilincseljen le, nem kívánt szép lenni mint a többi, egyszerű kedvességével mégis ez volt lám, ez a szép nekem.

Ki olvasta talán a szememből, megérezte talán a kizsáorításomról, hogy olyan szép ő nekem, — nem tudom. Jött idő, súlyos beteg lettem, elhagyva mindenkitől, hirt sem véve senkiről, csak Dórácska maradt nemes szívű hozzám. Olyan őszinte szívvel kézzézősködött rólam, hogy még százszor szebb lett nekem.

Ki tehet róla, hogy vas-szív nem dobog a keblem alatt? Vallottam... Vallott egy másik is...

És a Dórácska a szegény poétát szerette. Nem kérdezte tőlem: van-e betevő falatod? lesz-e neked penziód? hol a vagyonod, honnan

intézménye, nem-e a mi vérünkön veszi be a véradót.

Gondolkozunk uraim, mielőtt e válatat létesítésére vonatkozólag az utolsó szót is kimondottuk. Lehet ez a vállalat *jó üzlet* egyeseknek, lehet több is, a város fejlődését előmozdító tényező is, de ne áldozzuk fel még ez utóbbiért sem testi egészségünket. Gyermekeink vére árán ne engedjük vagyhoz jutni egyeseket. Ma még megakadályozhatjuk ezt a szerencsétlen vállalat létesítést, holnap már késő lesz.

Keressünk módot, a villamos utóvalának megváltoztatására és ha nekünk okvetlen szik-ségünk van a villamosra, ugy mindenek előtt boltotassuk be egész hosszában a várarki csatornát, s vezessük ott el a villamos vasutat. Ez egészen közel s parallel vezetja ma tervezett utvonallal és ott nem lenne olyan forgalom, a mely akadályul szolgálhatna.

A mi pedig a csatorna beboltozását illeti, az ugy is a legközelebbi tennők közé tartozik. Felsőrészenek a Borchert-háztól egész a kórház-utcaig terjedő részét a munkaprogramba már fel is vették. Az alsó részének, az izraelita templomtól a budai-utig terjedő részére pedig tudtommal már *évek óta* egy ajánlat fekszik a polgármester ur valamelyik rejtett fiókjában, mely ajánlatban az érdekelt telektulajdonosok a költségekhez $\frac{2}{3}$ részben ígéri hozzájárulásukat.

Talán a polgármester ur mai jobb hangulatában szives lesz utána nézni ez ajánlatnak és a csatorna beboltozás kérdését a villamos vasut kérdésével együtt az egyedüli helyes és előrelátó alapon megoldani fogja segíteni.

Bizony ideje volna, hogy lássunk már egyszer valami a közérdeket őszintén szolgáló eszmét is megvalósulni a városházán! Dr.

Szomorú statisztika.

Annak a borzasztó jégverésnek, mely a mult hónap végén a vármegye egy részének termését tönkre tette, csak akkor fogjuk igazán hü képét nyerni, ha beérkeznek a sujtott területekről a hivatalos adatok.

A hivatalos adatok alapján az első szo-

veszed a kenyered, én megkértem a kezét és ő szelid mosolylyal a kezembe adta...

És a Dórácska ezért lett nekem legszebb a világban...

III.

... Fordult a világ! Kláríkat rajta csipet. Pirulva dugta finom kis kacsóit hátra. Addig forgolódtam körül, míg a fényes velencei tükörön át megpillantottam, hogy szalmacsutakat szorongat a kezébe. A nagyságos mama kétségbe volt esve.

— Fidone, fidone! — mokogetta az orrán sel-fintoritotta arcát. — Mademoiselle Clariiss! Ezzel a paraszt tempóval, te migraint csinálsz nekem. Pakkolsz holnap! Viszlek Szliácsra!

IV.

... Föl is pakkoltak, vissza is rakták a ládákat. A nagyságos ur benn a dolgozó szobájában reggelre oldalt volt dölve. A revolvért még akkor is a kezében szorongatta. Délben már mindent lefoglaltak. A nagyságos mama egyedül a pudeross skatulyáját menthette meg. Azt vitte magával és megvizagstalódott rajta...

Kláríka nemrég mutatott be a férjének. Csak kilenczszáz forintból élnek. A nagyságos mamának alig telik puderra.

Kláríka azért boldogan sugta vagy tized-szer nekem, mikor egyszer a kacsóit megint hátra dugta:

— Az Isten áldja meg a maga Dórácskáját!

Hát én is ezt kívánom!

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek
 AZ
„UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezet

TÜZ ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNÁL.

Olcso díjak! ————— Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK * * * * *
 * * * * * BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántuli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.

BOVEBB FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZOLGÁL A SZERKESZTŐSÉG.

12 méterre visz.
LEGTARTÓSABB ÉS LEGMUNKABÍRÓBB.
 18 kitérésűnk közt a bordeauxi úgyi díj.

500,000 darab használatban.
 Ára vöröszputtonnyal 15 frt.
 Mindenféle más permetező is megrendelhető.

ABBÉ CANDEO szab. páduai permetezője
 3 szecrével, 10 évi tartósság. Bármely faputtonnyos is használható. — Ára tömlővel (puttony nélkül) 11 frt.

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA,
 Gép- és szerszám-raktár: Budapest, Váci-körút 26.

ELADÓ HÁZ.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

HÁZ

nagy udvar, kert és kitűnő ivóvizet szolgáltató kuttal, istállóval — szabad kézből jutányos áron

ELADÓ!

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utcai üzletében és a háznál Zöldfa-utca 27. szám alatt.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében
 Székesfejervár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meglepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitűnő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 " kanavász 30 " " " " " 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 " Rumburgi 50 " " " " " 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR.